

НАШЕ ЖИТ'Я

UKRAINIAN NEWSPAPER „OUR LIFE“

Ч. 25 (120)

АВГСБУРГ, 30. ЧЕРВНЯ 1947

РІК III

В Угорщині

* Прибувши до Нью-Йорку, недавній прем'єр Угорщини Нодь, на запитання журналістів, відповів: „Ми чекаємо, що великі держави захищатимуть нас від загроз з боку СССР. Я сподіваюся, що Рада Безпеки або ОН для того вживають заходів незалежно від моєї формальної прохання”.

* Угорський міністер судівництва Ріес, видав розпорядження, розпочати процес проти недавнього угорського прем'єра Нодя, що тепер перебуває в Америці. Також розпочинається процес проти Президента Угорських Національних Зборів Бела Варги, який втік до Австрії. Обох обвинувачують у протидержавній змові.

* Лідер угорської партії „Свобода” Шуйок, заявив, що його партія відмовиться брати участь у виборах до нового парламенту, якщо не буде додержано трьох умов: 1. Забезпечення міжнародного нагляду над виборами. 2. Виведення советського окупаційного війська з Угорщини. 3. Гарантії всім партіям вільно провадити передвиборчу кампанію, не боячись переслідування. На зборах партії „Свобода” зчинився галас та бійка, в наслідок чого збори були зірвані. Як пізніше стало відомо, зірвання зборів було заздалегідь продумане і підготоване комуністами.

* Президент Угорщини Цольтан Тільди, згідно з заявою його кол. секретаря генерала Ляслю Єкелі, заявив на засіданні кабінету міністрів про свою димісію з становища президента Угорщини. Димісії кабінету міністрів не прийняв. Президент згодився деякий час залишитися при владі. Тільди належить до партії дрібних хліборобів. У лютому 1944 року був вибраний на чотири роки президентом Угорщини. Єкелі назвав новий угорський уряд недемократичним і протиконституційним; він не репрезентує і не заступає інтересів народу.

* В угорському Парламенті прийшло до бурхливого засідання, проти курсу нового угорського уряду. Вінцент Нодь, заступник голови партії „Свобода”, оскаржив знову комуністів за їхню діяльність проти державних інтересів і прем'єра міністрів Діенеша за те, що він піддав цілковито під „комуністичну диктатуру” навіть не радившись із своєю партією.

* Міністер внутрішніх справ і судівництва видав розпорядження, що обмежують пресу і свободу слова. Нодь виступив проти трифічного пляну.

* Угорський посланик в Празі Рості Форгас, залишив своє становище і виїхав до Швейцарії.

* Посланник в Анкарі Каснія недавно відкликаний із' своєго становища.

* Чільний лідер партії дрібних хліборобів граф Дессеффі із своєю дружиною, щоб уникнути арешту комуністами, втік з Угорщини.

Що таке поліційна держава?

18. червня промовляв на Нордвестернському Університеті в Еванстон (Ілліноїс) Джон Фостер Далес, дорадник мін. Маршала від республіканської партії на Московській конференції, про проблему вільних держав протилежно до держав поліційних.

Далес висловив таке означення поліційної держави: „Поліційна держава — це така держава, де невелика кількість людей запроваджує суворі форми політичного, соціального і господарського життя і тоді вживає поліційну силу, щоб їм забезпечити довговічність. Хто з такими формами не погоджується, то го ліквідують. У вільній державі, навпаки, поліційна сила вживається для оборони прав кожної людини та вільне думання, вірування і висловлювання того, що диктує їй розум і совість.

Советський Союз — це поліційна держава. Її недавні способи впливу в Угорщині збльшили круг держав з поліційним режимом. При продовженні таких намірів стремління советських провідників доведуть до насилиницьких чинів, навіть до війни. Переважаюча більшість людей не бажає бути опанована меншістю. Навіть советський народ ні в якому разі не можна назвати щасливим, про це доводять всі відомі нам речі. На кожного ж члена комуністичної партії в ССР припадає щонайменше два політичних в'язні”.

Бевін про відбудову Європи

Мін. Бевін заявив, що пропозиція Маршала це перша можливість розглянути економіку Європи, як одне ціле, і здійснити цей план треба якнайшвидше. Мін. Бевін висловив надію, що всі країни Європи поставляться до цього питання з повним розумінням і бажанням практично його здійснити. При зустрічі з членами французького уряду мін. Бевін сказав, що він приїхав спільно обговорити перші кроки для відбудови зруйнованої Європи. В наслідок

Гітлерівської окупації дуже потерпіли мільйони населення європейських країн. Нарешті тепер, після двох повоєнних років, ці люди мають право претендувати на нормальне життя. Я сподіваюся, — закінчив Бевін, — що наслідки наших спільніх зусиль у цій справі будуть успішні. Президент Франції Оріоль, на відповідь мін. Бевінові сказав, що Франція вітає сміливу і розумну ініціативу Англії та очоче піде її назустріч.

IPO

До часу укомплектування керівних органів Міжнародної Організації віткачів і ДП (IPO), функції її виконує Організаційний Комітет. Організаційний Комітет має ще свій дорадчий орган, що складається з представників США, Англії, Франції, Бельгії, Голландії та Китаю. Осідком Міжнародної Організації для віткачів і ДП (IPO) є Льозанна в Швейцарії. Найповажнішим кандидатом на Президента IPO є французький дипломат, а теперішній голова Організаційного Комітету IPO Понсе.

IPO приходить до нас, маючи перед собою чітке спрямовання розселити віткачів на постійні місця поселення і влаштувати їхню долю.

ДОЛЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ

В англійській Палаті Громад виступив міністер Мак Нейль. Він сказав, що до Англії з Італії привезено 8.000 українців, колишніх воїків першої української дивізії, що билася проти советів на боці німців. Совети вважають цих людей військовими злочинцями і вимагали, щоб їх передали советському уряду. Перевірка показала, що більшість цих людей походить з Польщі і до 1939 року не були під советами. Серед них також невиявлено військових злочинців, а тому їх треба розглядати як і всіх військовополонених. Він сподівається, що з часом ці люди дістануть корисну працю.

РЕЗОЛЮЦІЙ

III-го Пленуму ГУПР ухвалені 13. червня 1947 в Мюнхені

1. Питання переселення — це одна з складових частин загальної української проблеми; розглядати і розв'язувати її успішно можна тільки з погляду інтересів цілості української проблеми, враховуючи кожночасні внутрішні та зовнішні умовини.

2. Ціллю переселенської акції — це забезпечити таке розміщення і такі умовини існування української еміграції, щоб маючи на ці добрі української людини як одиниці — українська еміграція в цілому могла принести, зараху в майбутньому, максимум користі для загально-української національної справи.

3. Стоючи в основі на ґрунті постанов 1-го Переселенського Зіду, як загальні напрямки в переселенській акції, і враховуючи реальні умовини, Пленум вважає за потрібне закликати українське громадянство до реального підходу в справах переселення.

4. Пленум стверджує, що:

а) В сучасних обставинах колонізаційне поселення повоєнних емігрантів зокрема в позаєвропейських країнах на більше майбутнє немає виразних перспектив;

б) Переселенська акція обмежується поки що до скерування на працю в західно-європейські країни, або включення емігрантів в господарське життя Німеччини;

в) При цьому через вибір найбільш працездатного елементу — виникає важлива проблема забезпечення людей непрацездатних і нездатних до фізичної праці.

В зв'язку з цим Пленум вважає доцільним в даний момент:

5. Підтримати переселення українських емігрантів на працю до західно-європейських країн як переходовий етап на шляху до можливого дальнішого переселення, це було потрібним і можливим.

6. Підтримувати далі переселення до США і Канади; проводити переговори з представниками Аргентини для досягнення найліпших умов поселення; до інших заокеанських країн скеровувати українську еміграцію тільки після точної перевірки умови і місця поселення.

7. Використати всі можливості, щоб забезпечити собі вплив на переселенську акцію через:

а) Нав'язання тісної співпраці з українськими допоміжними комітетами в інших краях, чи то в разі потреби їх створення;

б) Зв'язок з акціями еміграцій інших народів;

в) Звернення до компетентних зовнішніх чинників — державних, гуманітарних, професійних і т. д. — як на території Німеччини так і поза нею;

г) Посилку окремих уповноважених і комісій з дбайливим підбором кандидатів.

8. Зокрема зробити всі можливі заходи:

а) влаштувати та забезпечити правні, соціальні і культурно-релігійні потреби українських робітників в нових країнах їхнього перебування;

б) позитивно роз'язати проблему непрацездатних, нездатних до фізичної праці і людей старшого віку;

в) забезпечити при умовах праці нерозривність родин, опіку над самотніми жінками та молоддю.

9. Для досягнення цього треба:

а) посилити утворення відповідних фондів на акцію;

б) підшукати для переселенських органів кадри відповідних працівників;

в) активізувати перевізників;

г) стимулювати організацію колонізаційних кооперативів та робочих груп;

г) відновити видання журналу „Переселенець“, звертаючись за допомогою до українських ліцензіятів і ЦПУЕ.

Політичний огляд

Плян Маршала

Американський міністер закордонних справ Маршал виробив плян господарської допомоги Європі. Плян передбачає не тільки допомогу харчами, а головним чином поміч для відбудови народного господарства. Плян Маршала викликав великий інтерес у цілому світі і особливо в країнах європейських. Американський плян господарської відбудови веде за собою й певні політичні наслідки. Ставши на ноги з допомогою Америки, європейські країни неминуче будуть ставитися прихильніше до великої заокеанської демократії, ніж до Східної великодержави.

Бевін у Парижі

17. червня міністер Бевін прибув з Лондону в Париж і відбув нараду з головою французького уряду Рамаде та міністром закордонних справ Бідо. Бевін і Бідо вирішили запросити Молотова на нараду, щоб спільно з ним обговорити плян господарської відбудови Європи. Допомога для відбудови європейського господарства має йти через організацію Об'єднаних Націй.

Приїзд Бевіна в Париж оцінюють як доказ особливого інтересу Англії до господарської відбудови Франції. Англія і Франція підписали недавно політичний союз. Англія хоче забезпечити політичну рівновагу в Європі, захищати впливами ССР. Господарська стабілізація і розвіт Франції — це найпевніша запорука того, що Франція й надалі лишиться в західно-європейській політичній системі і не піде за привабливими клічами зі сходу. Французький уряд подав через свого посла в Вашингтоні американському урядові плян утворити цілий шерег технічних комісій. Ці комісії мають забезпечити європейським країнам паливо, електричну енергію, хліборобські машини, устаткування для залізної промисловості і т. д. Ці комісії мають також регулювати промисловість окремих країн.

Плян Маршала та ССР

Москва не ставиться прихильно до пляну Маршала, бо чує для себе небезпеку в безперечній господарській перевазі Америки. Лондонська газета „Дейлі Мейл“ пише, що коли ССР прийме плян Маршала, то це можна буде вважати за вияв мирних намірів советського уряду. Коли б сов. уряд цього пляну не прийняв, то „ми можемо з того зробити висновок, що ССР дає перевагу нужденій Європі, бо він надіється в ній знайти легку здобич для комуністичного поширення“.

Господарська федерація

Менші європейські країни — Голландія, Бельгія та Люксембург — поставилися теж дуже прихильно до Маршалового пляну. Між цими трьома державами плянується господарська федерація. Норвезький уряд хоче й собі взяти участь у переговорах про господарську відбудову Європи, але, з огляду на свого великого сусіда — ССР, норвезькі відповільні політики заявляють, що тільки тоді Норвегія приступить до нарад про господарську допомогу, коли вона не буде загострювати міжнародного напруження.

Італійський уряд підтримує Маршалів плян господарської відбудови всіма силами. За цим пляном бо стойть така сильна установа, як Світовий Банк в Америці. Є відомості, що Маршалів плян господарської відбудови має включити в себе та-

кож західні зони Німеччини, окуповані англійцями, американцями та французами.

Америка та ССР

Ця справа постійно виступає на сторінки газет, американсько-советські взаємовідносини часто загадуються в промовах провідних політичних діячів. Президент Трумен в промові на ювілі 200-ліття університету в Прінстоні підкреслив необхідність загальної військової повинності в Америці. Військова слабість Америки, — сказав президент, могла б викликати між малими або ослабленими націями острах, що, мовляв, Америка відмовляється від своєї провідної ролі в світі. Про політику Америки щодо ССР мав розмову з журналістами в Вашингтоні 15. червня Генрі Волес, колишній американський віцепрезидент.

Хоч Волес відомий у світі, як прихильник ССР, проте він заявив що Англія оголосила війну Советському Союзові, колиб совети спробували пробитися через Туреччину до арабських нафтових джерел. Щоб уникнути сутинки великодержав, Волес радив скликати конференцію з участю Трумена, Маршала, Сталіна і Молотова і на тій конференці вияснити спірні питання.

Угорщина

Західні великодержави довго придивлялися до політики Москви в країнах, окупованих советською армією. Режим в цих країнах в більшій або меншій мірі копіюють режим Советського Союзу. Румунія, Польща, Чехо-Словаччина, Югославія, Альбанія і Болгарія стоять під проводом комуністичних партій. Проти „найдемократичніших виборів“ у цих країнах протестував і Лондон і Вашингтон, але без успіху.

Те, що сталося недавно на Угорщині — насильна зміна уряду і втеча угорського прем'єра Нодя — викликало нові гострі протестні ноти з боку Англії та Америки. Англійський посланник у Москві сер Моріс Пітерсон заявив Молотову, що советський представник у контрольній комісії в Угорщині ген. Свірдов грав вирішальну роль при перетворенні мадярського уряду на чисто комуністичний. Американці думагаються, щоб ім дозволено будо зробити інспекцію однієї з дивізій угорської армії, бо є здогад, що мадярське військо дістас зброю з ССР.

Колишній угорський прем'єр Нодя подав інформації урядовцям американського міністерства закордонних справ у Вашингтоні і заявив журналістам, що він є „речник народу без голосу“. Він хоче подати світові відомості про відносини в Угорщині.

Сучасна Швеція

Кілька досвідів соціалізму й „соціалізму“ — (в лапках) спостерігає все-світ. Деякі досягають свого алогею (Схід), деякі починають свій шлях (Англія, Франція). Є один, що існує з давнього часу й привертає дуже мало уваги. З ним, на підставі матеріалів французького католицького журнала „Еспрі“, ми хочемо познайомити наше суспільство.

В Швеції соціалістична партія увійшла в раду міністрів вперше в 1917 р., а в 1920 р. вона стала керувати державою. Пізніше, ставши на шість років меншістю в'уряді, 1932-го знову прийшли до влади, яку тримає до сьогодні, отже беззмінно 14 років.

Колись Швеція страждала від одного з найстрашніших болячок капіталізму — безробіття. Вона подолала це лихо завдяки політичному досвіду й соціалістичній організації господарства. Найцікавіше те, що ця перемога соціалістичного ладу відбулася в середині капіталістичного суспільства.

В тяжкому стані перебувала країна року 1932, коли до влади прийшла знову соціал-демократична партія. Країна була зблідна в наслідок всеєвропейської кризи після першої світової війни. Нараховувалося 186.561 безробітних, тобто 9 проц. всього робітництва. Продукція промисловості упала до 79 проц. у відношенні до 1929 р. У цих обставинах соціал-демократична партія діяла з великою мужністю й послідовністю. Перший бюджет поданий міністром фінансів Ернестом Вігфорсом пропонував виділити 160 міл. корон на громадські роботи. Подібні асигнування приймалися впродовж 4-х років. На кінець 1936 року борг в наслідок цього, досягав 364 міл. корон. Повернення боргу провадилося з найбільшою педантичною. Були дуже підвищені податки, зокрема податок на прибутки. Ефективність цих доходів посилювалася пляновою економічною політикою: субсидіювалося хліборобство й промислові підприємства, заторкнені кризою; контролювалася грошова система, і піні. Наслідком цього на 1937 р. безробіття зникло, в країні вирости нові міста: будинки, криті червоною черепицею чи зеленим заливом, з ванними кімнатами, холодильниками й телефонами; гідроелектричні греблі, порти, мости, шляхи, санаторії, що іх відвідують натовпи цікавих європейців.

Ці ж заходи привели до значних змін в соціальній структурі шведського населення. Великі податки зменшили багатства колишніх заможніших верств. В той же час соціальні заходи, що забезпечували населення на випадок хвороби, безробіття, бідності, — піднесли матеріальний рівень бідніших і дали змогу цій верстві шанати добре життя. Відбувається стадійний приплив до міст сільського населення: 1870 року хлібороби становили 72 проц. населен-

КОРОТКІ ВІСТИ

* Венеція (ЮП). 500 італійок демонстрували тут перед советським консультом, викриючи „де наші чоловіки?“

* Італійські національні збори висловили урядові християнсько-демократів Альчідо де Гаспері довір'я. Всі праві партії разом з християнсько-демократами віддали свої голоси за уряд. За урядом голосувало 274 проти уряду 231 по слів (комуністи і ліві). Чотири посли утрималися від голосування. П'ятнадцять послів правого крила соціалістичної партії Джузеппе Саррагат опустили залю засідання перед голосуванням.

* Після довгих і тяжких переговорів французький уряд прийняв нову фінансову програму міністра Шумана для вирівняння державного бюджету. Прийнято постанову про підвищення податків і цін на залізниці, пошті на 140 мільярдів франків. Ціну на тютюнові товари підвищено на 75%, залізничну таксу на 30% і податок від власності на 25%. В багатьох частинах Франції і Альжиру сталися нові конфлікти і заворушення.

* В радієвій промові президента Чіле д-р Гончеляс Віделя сказав, що він не буде зволікати з застосуванням проти комуністів найгостріших заходів, коли вони не припинять своєї діяльності.

* Надзвичайний Комітет для переведення політичної чистки в Японії перевірив до цього часу політичну діяльність 50.000—60.000 чільних представників преси, радіо, театру і фільму.

* Англію відвідала дружина аргентинського президента Перона Ева Перон. Вона провадила розмови про замовлення в Англії пароплавів для Аргентини.

* Президент Бразилії Дудра прийняв проект американського амбасадора Павлія, який пропонував оселити в Бразилії 700.000 ДП.

* Директор департаменту міністерства закордонних справ для Близького Сходу і Африки Гендерсон заявив на бюджетній комісії сенату США, що інтереси великих держав зустрічаються на терені Близького Сходу, який правдоподібно може бути тереном майбутньої війни, якщо американська політика не одержить перемоги на дипломатичному полі.

* Страйк американських моряків закінчився 19 червня. Моряки одержали підвищення платні на 15%. Контракт підписано на один рік з тим, що нові переговори почнуться після 15. грудня 1947 року. На західному побережжі поодинокі переговори ще не закінчені.

* У Румунії посилюється контроль над англійськими журналами, часописами та кінофільмами. Демонструвати фільми, де згадується Черчіла, цілком заборонено. Заборонено також подавати інформації про економіку ССР, навіть позитивного характеру.

* У липні ц. р. має прибути з офіційною візитою до Туреччини англійська флотта.

НАШЕ ЖИТТЯ

UKRAINIAN NEWSPAPER OUR LIFE.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Адреса Редакції та Адміністрації: Augsburg, Speyerer Str. 1 (Ecke Birkenfelder Str.). Адреса для листування: Augsburg, Postamt 2, Postfach.

Редактор: Коломійчук. Літературний редактор: П. Котячий. Видавач: видавництво «Наše Життя». авторизоване в Аугсбурзі ОМГБ. Лицензія: P. Kolowycz. Druck: Hans Holzmann, Bad Wörishofen.

В річницю смерти Івана Франка

В просторії автодорії Українського Вільного Університету відбулися перші після відновлення збори Наукового Товариства ім. Шевченка, присвячені пам'яті Івана Франка. Збори відкрив голова товариства проф. д-р Зенон Кузеля, коротко нагадавши, скільки труду Франко вклав в організацію і розбудову наукової роботи в Західній Україні.

Члени Наукового Товариства і гости вислухали чотири доповіді про Франка, які дуже вдало охопили різні сторони многогранної постаті нашого вченого, письменника і політичного діяча.

Проф. Л. Білецький присвятив свою доповідь найкращому творові Франка — поемі „Мойсей“. Вказавши на численні досліди, проведені над поемою, і на студії самого Франка в передмові до одного з видань, доповідач розкрив значення цієї поеми для зрозуміння творчості письменника, його мистецьких зауважень і засобів.

В доповіді проф. З. Кузеля про Франка як етнографа зібрали багато матеріалів для змалювання етнографічних інтересів Франка як ученого і письменника. Його етнографічні інтереси випливали з його світогляду. Вивчення духової і матеріальної культури йшло поруч з його боротьбою за народний добробут; в редакціях ним журналах він велику увагу приділяв фольклорові, в літературних студіях виявив інтерес до характерних в народній поезії ман-

дрівних сюжетів, сам працював над перекладами різних важливих для вивчення цих сюжетів чужоземних народів творів, розробляв анкети для збирання етнографічних матеріалів, збирав і обробляв фольклорні матеріали, в наслідок чого з'явилася його широка публікація приповідок.

Доповідь проф. д-ра Яр. Рудницького показала Франка як творця мови і мовознавця. Аналіз і систематизація матеріалів щодо наголосу в поетичних творах Франка привели доповідача до висновків, що в своїй поетичній практиці Франко керувався пісенним наголосом народніх віршів.

Доповідь доц. М. Стакова про Франка як політичного діяча показала детальну картину політичних і суспільних відносин в другій половині ХІХ століття в Галичині. Доповідач правильно зауважив, що сучасне покоління живе надбанням Франка, не знаючи й не помічаючи того. Праця Франка найбільше спричинилася до того, що несвідома маса стала нацією, що „австрійські рутенці“ визнали себе українцями. „Хлопський син“, як сам він себе визнавав, звернувся безпосередньо до селянства й робітництва, виступав на вічах, писав публістичні статті в газетах, провадив грандіозну політично-громадську роботу аж до важкої хвороби, що відібрала у нього дальшу можливість героїчної боротьби.

В. П.

Український хор під мистецьким керівництвом В. Божика

рява. Так хочеться чогось іншого, доброго, людського. Хочеться любові, сонця, свого українського сонця...

І от його тепло... От і вона... Україна...

Два десятки їх сидить. Перед ними бандури... Скромненько вбрані... Полтавські сорочки... А лица вигоджені, прозорі. Тільки очі близкучі й надихненні. І звуки... то як перли сиплються по залі, то як тіміян жертвника молитвно пливуть угору...

Думи мої, думи мої...

Тарасе, коли Ти перестанеш бути актуальним, коли Твої слова будуть бальзамом, а не пекучим огнем?..

Не знаю, чи був хтось у той вечір в залі, в кого не попухли долоні... То Волинь вітала Україну. Бідну, окрадену, голодну, святу... Заля grimila, плакала й сипала квіти...

А хтось третій чигав, щоб видерти святощі й кинути на смітник... Місяць пізніше вуха мистцівловили глухий ритм фабричних машин... Жорстокий ритм німецької війни...

II

Минув рік. Над Берліном срібні птахи, свист і громи, а в місті пекло. У сковиці люди з бандурами. Виснажені, обдерти.

— Ви бандуристи?

— Так. А ви?

— Український хор Божика.

Хоч і як громіли бомби але голоніше від них забились серця братів. Хор на другий день від'їжджає і на сьому рано запрошує бандуристів до рестору Центрального Готелю. Райзеляйттер Мельцер тримав харчові картки бандуристів у кишенні, а мистецтв-невільників у півголодному стані. Але хористи змобілізували все, що могли, для цієї зустрічі.

I от зійшлися. Ще Берлін спав тяжким сном покаліченого велетня. Тільки кельнери снувалися в ранковій тиші рестору, але й вони, ці єдині свідки цього єдиного в своєму роді мистецького священнодіяння, знерухомі й заніміли, коли назустріч бандуристам залунало —

Ой, у лузі червона калина...

Не сумуймо, брати! Загнані недолею в німецькі руїни, не губім надії. Ще калину підіймемо...

Бряннули бандури у відповідь, як вітер степовий, і Шевченкові думи наповнили тишу берлінського ранку...

Чом вас вітер не розвівя...

Ніхто не бачив цього бенкету голодних мистців, цієї інтимної хвилини, цієї надихненої меси.

Тільки мовчазні кельнери стояли нерухомо, як на молитві...

Н. К.

мають не тільки ясного, а й загального поняття? Як, зрештою, розпізнати тих таємничих реформаторів і чого вони домагаються? Ми, стоячи за збереження церковних основ і канонічних і національних, маємо право для добра Церкви і добра загально-національного жадати трохи докладнішого представлення цієї справи та присвячення її трохи більше, аніж п'яти рядків в соборному посланні, бо ж хоронителями основ Церкви є не тільки ієархи, а ціла Церква, значить, і священство, і вірні. І тому, власне, що таке туманне означення небезпеки може її побільшити, а занепокоєні і насторожені вірні можуть вбачати небезпеку там, де її нема, і не бачити там, де вона справді загнідилась, почувавши до обов'язку сказати про неї кілька слів.

Мусимо попередити, що нам не відомий зміст меморіалів, як і форма їх. Але, знаючи добре „розкладові“, „нерозкладові“ та інші течії в нашему церковному житті, сподіваємося, що наші теоретичні розважання дуже мало, хіба в неістотних дрібницях, відхилятимуться від фактичного стану речей.

Середовище, з якого походять особи, означенні поняттям „реформаторів“ — це середовище вірних Української Автокефальної Православної Церкви першого періоду, що повстала перед бурі крові, повстала як антиліза московської Церкви, яка була завжди знаряддям політики московських царів, знаряддям денаціоналізації й політич-

Назустріч бандуристам

I

В 194... році в червні таки вдалося їх побачити в місті Р. Довго про них говорили. Казали — за місяць, за два, за тиждень... Колись хтось приніс вістку: вже виїхали з Києва, вдорозі... Чекали, еподівались, а потім на всякі вістки махнули рукою, мовляв, знаємо те говорення. Аж раптом:

— Приїхали!

Ціле місто немов понялося полу-м'ям. На вулицях палахкотіли голоні розмови, пломеніли молоді й старі очі, всі кудись бігли, когось і чогось шукали.

Немов син чекав укохану матір, про яку два десятки літ думав, що її вже на світі нема. І от жива! За-втра побачить її, привітє!

В „Просвіті“ — бунт! Люди мають руками, палками і кричать, кричать....

— Як? Для мене нема квитка? Для меее-не?

— Добре! Дам! Вроджу його! Понаджу вас собі на голові! Тільки дайте відповідь на одно питання!

— Прошу! Будь ласка!

— Скажіть, як розділити сімсот квитків на десять тисяч людей так, щоб кожен дістав?

В залі театру пріуть, млідуть і топляться, як лойові свічки, а очі горять лихоманковим огнем і якоюсь безнадійно надію. Кругом же стільки крові, така лиховісна тем-

Розкладова течія

В українській пресі з'явились справоздання з сесій св. Синоду і Собору Єпископів, що відбулися між 8—15 травня в Мюнхені. З тих справоздань, очевидно, багато довідатися ми не могли. Та все ж є там згадка про постанову в справі поєднання церков, яку не можна не привітати, про Церковний Собор, Передсоборне Зібрання та про близче неозначені меморіали, що іх кількість не подана, але яких, очевидно, було більше. Про один з меморіалів сказано таке (цитуємо за часописом „Українські Вісти“ ч. 22): „Одночасно з цим Собор Єпископів стоячи непохитно на засадах канонів святої Православної Східної Церкви, з прикрістю повинен був ствердити, з приводу одного із поданих меморіалів, заміри деяких бісів порушити канонічні підстави Вселенської Церкви Православної, а тому ухвалив остерегти вірних перед наслідками тієї нездорової розкладової в Церкві течії, закликаючи в окремому посланні всіх до єдності“.

В повідомленні, на жаль, нічого не сказано про кількість скарг, що вплинули до Синоду і Собору, як також не згадано, чи вони розглядалися, і які прийнято постанови. Нам відомо, що їх було не менше, ніж меморіалів. В результаті нарад, як бачимо, внутрішнє життя Церкви прикрите заслоною постанов, і тільки через маленьку щілинку в

заслоні можна доглянути якісь не-канонічні дії порушників церковних основ і якісь ферменти серед вірних, так поважного характеру, що їх означається в постанові „розкладовою течією“, себто окремим напрямком серед вірних, такою мірою загрозливим, що проти нього Собор Єпископів виступає з спеціальним західником — посланням.

Переглянувши послання Собору, що трохи пізніше дійшло до наших рук, ми знайшли в ньому такі рядки, присвячені цій величі небезпеці: „Бійтесь непокликаних реформаторів, які без благословення Церкви беруться реформувати церковне життя...“ Послання закликає вірних „унікати всіх тих, що домугаються таких реформ в церковному житті і устрой, яких свята православна Церква з її канонами, приняти не може“. Це все.

Ми рішуче стоямо за єдність української Церкви та збереження її національно-історичних, догматичних і канонічних основ. Єдність релігійна, як казав у своєму листі з 1941 року до православних архієреїв митрополит Щептицький, веде до єдності національної, і думаємо, що сьогодні мало кому треба доказувати її потребу. Національно-історичні основи — це ті нарижні камені нашої церковної організації, що надають їй фундаментальну міць, органічну пов'язаність з ми-

нулим та той внутрішній духовно-емоційний цемент, який робить церкву свою, рідною, українською. Догмати — це божественна основа Церкви, як установи, що в ній невидимо перебуває і діє благодать Святого Духа та підвалини її теологічної науки. Канони — це церковна конституція, становлена апостолами, отцями і учителями Церкви та Вселенськими Соборами.

Всі ці церковні основи обов'язують і вірних і священство й ієархію. І чим вищі пойновласті хтось має в Церкви, тим більша його відповідальність, тим суворіше до нього вимоги з погляду знання, респектування і виконання згаданих вимог і основ, бо „коли сіль вивітріє, то чим посолити її?“

Це такі очевидні істини, що їх можна було б і не згадувати, але на всякий випадок ми їх констатуємо.

II

Не зовсім нам зрозуміло, чому при такій грізній небезпеці від згаданої в постановах Собору „розкладової течії“ так глухо і так мало сказано про неї? В чому полягають заміри її, спрямовані до порушень канонів? Чому сказано „бійтесь реформатів“, „унікате тих, що домугаються реформ, незгідних з канонами“, а не сказано — яких канонів і яких реформ? Коли, як нам здається, канони не є матерією ясною і загально відомою навіть для багатьох духовних осіб, то що в тому всьому зрозуміють вірні і як вони будуть боронити те, про що не

Про побутовий театр

У своїй насірізь полемічній статті „Годі мовчали!” Ф. Дудко висуває на обговорення кілька проблем. Зачіпає він і питання про побутовий театр. Дійсно, часто побутовий театр атакують в легковажно-фейлетонний спосіб. Замість вдумливої, об'єктивної аналізу значного історично-театрального явища кидають неприпустимі епітети на зразок „шароварництва”, „гопаківства” тощо, в яких багато легкодумства, але мало любові до власної національної культури. Лаяти і зневажати — це не значить аналізувати та критикувати. Рух вперед неминуче появіться з переглядом спадщини, критикою її, але ця критика мусить бути обґрунтованою та поважною.

Чому ми з позицій наших сучасних вимог до театру не задовольняємося старим побутовим театром? Український побутово-етнографічний театр XIX ст. примітивував ідейно-емоційне багатство нашої національної духовості, підміняв його фолклорною екзотикою. Він являв собою неглибоке, але барвисте видовище, де на першому діянні була народна пісня, танок, демонстрація звичаїв та одягу. Ідея твору, характери, драматична дія покірно уступали своє місце дивертисменту. Часто п'еса була тільки приводом для етнографічних візерунків. (Досить взяти „пісні в лицах” Кропивницького, та навіть мелодраматична будова „Ой не ходи, Грицю” вся просякнута „вечорницями”). А в аматорських виставах це вже ставало самоціллю. Вистава нагадувала „намисто” з колядок, веснянок, весільних пісень і т. ін. Джерелом цього був не тільки цензурний гніт, вимоги обмеженого провінційного глядача, а головне творча недозрілість нашого театру, який ще не перейшов межі від зовнішнього до внутрішнього в мистецтві.

Тепер далекі вже ті часи, коли тематика драматурга обмежувалася рамками села, його буднів та свят, побутом селянської хати. Урбані-

стична тема щільно увійшла в нашу мистецьку літературу. Українська думка зустрілася з духовістю Європи, і постає питання, чи варто в наші дні відстоювати дійові позиції побутово-селянського театру. Ми мусимо прийняти його лише як частину нашого минулого, що закономірно виросяла з умов української історичної дійсності, цінну тим, що це були перші щаблі в становленні нашого театрального мистецтва.

Це зовсім не означає, що сучасний театр повинен ігнорувати поетичну криницю народного фолклору. Найкращий зразок мистецького втілення фолклору в драматургії дала Леся Українка в „Лісовій пісні”. Європейського маштабу думки, образи знайшли свій вираз в формах поліської мітології. Вміле використання скарбів народної фантастики дає контрастне обрамлення для трагедійного герця мрії з буденникою. Тут фолклорний матеріал творчо перетоплено.

Нашу зміцнілу духовість тепер не може задовольнити драматургія побутового театру. Наш ідейний вантаж, внутрішній світ — ширший за обсяг тематики побутового театру. Своїми обмежено-регіональними засобами він безсилий передати нашу ментальність. Ми вже стали громадянами всесвіту. Ми неходимо до західно-європейських театрів вивчати національні танки, пісні, вбрання, нам навіть це не спадає на думку, ми шукаємо більшого — містерії життя, кохання, боротьби та смерти. Ми хочемо бачити людину в її піднесені та падінні, в шуканні й перемозі.

Для чого ж нам перетворювати власний театр в місце, де чужинці будуть бачити, які навіть неперевершене, виконання аркану та гопака? Невже ми нічого більшого не можемо показати, крім минулого багатства народного мистецтва? В цьому мало для нас чести. Треба критичніше ставитися до чужинецького захоплення нашою націо-

нальною екзотикою, бо іноді цей інтерес трохи нагадує зацікавленість европейця в колоніях звичаями мало відомого племені. Каригідно власними руками ставити криве дзеркало і, перекручуючи дійсність, доводити нашу меншевартність, висуваючи наперед тільки зовнішні риси нашої культури та пишаючися закам'янілою своєрідністю побуту. Дивно, що ми свідомо хочемо показати Європі менше того, що маємо, дати рівень нашої культури зниженим, не в справжніх пропорціях. Невже наша духовість така бідна, що вся вичерпується виставкою одягу та мережок, фестивалем співу і танцю?

За селом в історію нашої культури увійшло місто, за представниками селянства — інтелігенція, і це дало свої наслідки. Тільки драматургія витонченого пера може передати наше сучасне внутрішнє багатство, наш світ ідей, дати філософське розкриття нашого національного типу, вдачі. Примітивна щодо своїх прийомів, побутова драматургія не здатна на це. Побутовий театр звик фотографувати дійсність або елементарно розважати. Палітра його фарб обмежена. Він ніколи не піднімався до широких мистецьких узагальнень, високі символіки образів, і це цілком природно, бо дитинство має своє світосприймання, але вже цілком не природно буде нам і далі виключно тішитися дитячими забавками.

Вже інша справа: чи цілковито рвати з минулим, або зберігати зв'язок з традиціями, але безсумнівно залишається потреба мистецького руху, бо побутовий театр — пройдений етап.

Правда, що... „старий побутовий театр виховав тисячі людей в національному дусі...”, але він тоді був майже єдиним з культурних чинників, який мав можливість в широких маштабах виконувати свою роль національного пропагатора. Політичні умови царської Росії, особливість театру говорили сильніше слів, надали йому такого розмаху в процесі збереження національної

окремішності українського народу. Зараз, коли мають спроможність діяти ще й інші ідеологічні чинники, поглиблися також і функції театру. Ми прагнемо тепер знайти нові ідеї в театральних образах, новий курс в сприйнятті дійсності. І ніяка краса галтів, танку чи співів не замінить краси ідеї, що відкриває світ по-новому, і яка здобула собі місце в сценічному перевтіленні. Хай чужинці читають всю книгу нашої духовної культури, а не лише розглядають віньєтки на ній.

В побутовому театрі була не „райдуга життєвих типів незнаних світові”, а веселка видовища. До мистця раніш приходить вміння малювати людське тіло, лише згодом здобуває він мистецтво викрити в портреті душу натури. Так було і в нашему театрі. Персонажі п'ес М. Кропивницького, М. Старицького не брали „тіла”, але вони ще не мали „очей”, крізь які тільки і світить душа з своїм таємним, складним внутрішнім життям. Українська драматургія ще й досі не дала Шекспіра, в tragedіях якого голоси і тіла і душі знайшли геніальний вислів.

П. Ф. Дудко вважає, що аматорські драматургії „роблять велике і виховне діло”. Драматургік виконує своє призначення тільки тоді, коли він не п'ється бути таборовим театром. Коли молодь — не в розумінні віку, а театрального стажу — вчиться читати з етюдами вірш чи байки на одноактівках, себто в сценічній практиці, перевіряє ступінь свого засвоєння складної науки театру (слова, міміки, жесту, характеризації, руху тощо) — треба це вітати, підтримувати, навіть робити відкриті вечори для перегляду театральних успіхів драматичних гуртків. Але коли зелені початківці спотворюють „Наймичку” або непоставленими голосами кривдять — воїстину тоді безсталанну — „Наталку Полтавку” — це страшна річ. І до цього не можна заохочувати, а треба якнайгостріше картати.

В. Глушко

ного закріпачення українського народу. Всі знаємо, як і в яких обставинах народжувалася Українська Церква. Знаємо, як московська ієпархія зневажила і знехтувала святі почування українських пастирів і вірних, зібраних на церковному соборі в Києві 1921 року. Чи добре, що знайшлися тоді тверді, ідейні люди, які не схилили голови перед московським зухвалистством, які не вкладали своє ший в нове московське ярмо, а пішли іншим шляхом в глибокій вірі у поміч Того, во ім'я Кого робилося святе діло? Чи може краще було махнути на все рукою, мовляв, — чи не все одні? Нашо та боротьба? Сотні літ слухали московських архієреїв, чому маемо противитися їм тепер? Чому маемо відділятися від одновірних братів?

Як би в тих умовах зробили ми, прихильники й вірні української Церкви, що не буди тоді на Україні?

Я звертаюся не до тих, для кого УАПЦ ще так недавно і тільки силою обставин стала своєю Церквою і не до тих, що ховаючись за псевдонімами, не можуть позбутися старих сентиментів. Я звертаюся до тих, у кого слово правдиве, душа чиста і серце українське. За ким ви пішли б в 1921 році? За московськими ієпархами, що глумилися над українськими святощами чи за святыми почуваннями і сміливими задумами творців УАПЦ?

Я знаю, ви пішли б за цими останніми. Може це було б невигід-

но, неспокійно, небезпечно, може над вами глумилися б росіяни і змосковщені брати, називали б вас сепаратистами, шовіністами, контрреволюціонерами, але ви пішли б до своєї бідної, знедоленої, осміяної, „безблагодатної”, „самосвятської” Церкви, і зробилися б „ліпківцями”, бо історія довга, а наша українська історія ще й дуже тяжка. І коли в ній не будемо орієнтуватися, коли від неї не будемо виривати того, що можна вирвати, то вона перестане бути українською історією.

Ви зрозуміли б, що в цій довгій українській історії ще будуть всякі можливості, але коли хтось відмовляється творити свою історію, то стає погноем для інших народів. Я знаю, ви не скажете, що творці УАПЦ зробили зло. І ми теж цього не скажемо, і теж пішли б за ними.

Як же вони творили українську Церкву?

Вони хотіли відкинути і відкидали все те, що було суто московське, чуже нашій Церкві, нашому духові, нашій психіці, нашему розумінню завдань цієї божественної установи. Вони відкидали все, що становило довговікові нашарування в поняттях про Церкву, сформовані під впливом московської науки і діяння московської ієпархії. Ця остання проти волі українського народу захопила Церкву, а вони хотіли спертися на масу вірних-українців, на народ і його волю, до вільного життя, вільного і в ділянці церковній,

в ділянці духа. Московська церковна влада будувала Церкву на політичному і поліційному режимі, і тяжко було зрозуміти, де кінчачаються високі обов'язки пастиря і починається функція поліційного агента, тяжко було розібратися, чи українська святыня — Почаєвська Лавра — це манастир, чи відділ Союзу Русского Народа! Творці УАПЦ вважали за конче потрібне Українську Церкву будувати на інших основах, а саме на тих, що їх заповідав Христос — Голова Церкви і Його апостоли. Розстріляний німцями чеський православний єпископ Гаразд оповідав, що навіть Антоній Храповицький, один з найбільших ворогів Української Церкви, але і один із найосвіченіших московських ієпархів, в останні роки свого життя почав міняти свою думку про УАПЦ і то, власне, тому, що вона взорвалася на Церкві апостольських чи первохристиянських часів. В тому дусі чистих первохристиянських основ Церкви виховувались і вірні, в тому ж дусі діяли і церковні органи. Не хочемо твердити, що все в ній було ідеальні в ті далеко неідеальні часи, особливо коли взяти під увагу, що короткий час її існування — це був організаційний етап, але ніхто не може заперечити, що усунення антицерковних московських нашарувань з церковного організму і наближення до ідеального зразка — апостольської Церкви, що це шлях, який не заслуговує повного одобрення і наслідування. А першою

і основною рисою Української Автокефальної Православної Церкви була соборність, про яку ми урочисто згадуємо на кожній літургії: „Вірую... в єдину святу соборну і апостольську Церкву”. Принцип соборності в практиці окремої Церкви полягає в тому, що церковні справи основної ваги вирішують на церковних Соборах, які складаються з представників ієпархії, священства і вірних. Чи домагатися такого Собору є чином антиканонічним? Думаємо, що ні. А цього Собору, власне, домагаються оті „нечестиві”, „антиканонічні” меморіяли.

Домагання практичної, а не тільки молитовно-теоретичної соборності не нове в українському церковному русі. Воно проходить через нього червоною ниткою. Те ж саме домагання ставили православні українці перед московською православною ієпархією в Польщі, і вона змушена була прислухатися до голосу вірних та розписала вибори до Собору, які відбулися в трьох інстанціях: парафіяльній, деканальній і повітовій. Перемога була за українцями. Але польська влада, зорієнтувавши в ситуації, передала ініціативу в свої руки, президент держави видав з того приходу декрет, скликання було Передсоборне Зібрання, і воно „працювало” так довго, доки не перестала існувати Польща, а Собор так і не був скликаний. Це було в чужій державі і при московській ієпархії. (Далі буде)

СТУДЕНТСЬКА СТОРІНКА

Перед студентським з'їздом

На вас, завзятці-юнаки,
Шо влюбили Україну,
Кладу найкращій гадки,
Мою сподіванку. едину...

Так писав поет до української молоді в час чорної царської реакції, що мов намогильний камінь, лежала на нашому народі. Поет звертався з своїми надіями до молодих сердець:

,В вас молода ще грас кров,
В думках у вас немає бруду
І в серці гріється любов
До обездоленого люду".

Цей дещо іdealізований поетичною фантазією образ молоді стоять перед нашими очима. Хочемо бачити нашу молоді, зосібна студентську молоді, саме такою, а не інакшою. Своєго часу Михайла Драгоманова лякала непропорційно велика участь студентської молоді в російському та українському революційному русі Царської Росії. Він був того погляду, що було б краще, коли б студенти вчлися, а вже ставши зовсім зрілими людьми бралися б до політики. Не заперечуємо правильності цієї думки. Але ще й досі у багатьох народів, зокрема у нації поневолених, студентство бере велику участь у політичному русі. Мабуть це діється тому, що поневолені народи мусять братися в своїй боротьбі за свободу до революційних засобів. В таких обставинах ріщає не холодний розум, а гаряче чуття, глибока віра. Часто молодь вірить містично, всупереч очевидним фактам. Така вже суть віри.

Наслідки чуттєвої настанови молоді до громадсько-політичних

справ бувають добре й лихі. У великій мірі це залежить від проводу. Чесний, відповідальний провід не зловживав щиріх поривів молоді, він посилає її на діло, корисне для народу, ширить здорові демократичні ідеали серед нашої молоді.

Наша молодь, зосібна студентство вищих шкіл, має засвоїти перше демократичне правило — право самостійно думати і незалежно критикувати. Студент мусить уже своїм розумом передумати і нічого не брати на віру. Це — шлях, що забезпечує від помилок. Треба кінчити з не гідним вільної, культурної людини звичаєм, що хтось може забороняти читати ті або інші книги, газети, журнали, або забороняти слухати промовців, не вигідних якісь груп.

25 років тому...

Довгий товарний потяг зупинився поблизу невеличкої, як здавалось степової, станції.

Олександрів Куйавський! — ціль довгої і томлячої подорожі кількох тисяч бувших вояків Армії УНР. В далечині серед засипаного снігом поля виднілись похмурі й самітні дерев'яні бараки, густо огорожені колючими дротами... За хвилину запанувало в них життя, заблимили вогні у вікнах, задиміли коміни...

Так почалося життя на чужині багатьох соток українського студентства, що в вояцьких одностроях в листопаді 1920 року залишили свою Батьківщину. А тиждень чи два пізніше не пізнати вже було олександрівського табору. Не лише направили діряві стіни бараків і дахи, через шпари яких вечорами можна було студіювати небесну мапу, але й влаштували своє культурне й громадське життя: почала знову виходити, друкована у власній друкарні, таборова газета „Нове Життя", шапіографна „Зірница", з'явився знову розпочатий у Києві „Український Стрілець", вечорами безупинно тарахкотів апарат таборового кіна, відбувались вистави драматичного гуртка ім. М. Садовського, повсталі школи, курси і чи не перший у війську таборовий кооператив, що щомісяця щиро обдаровував таборові громадські та культурні інституції відрахунками з своїх прибутків.

Все це й було віячним полем для невідпустої праці тодішнього студентства за дротами.

Наше студентство має прямувати до науки і освіти. Справжня наука можлива тільки в вільному, демократичному режимі. Режими тоталістичні ставлять науку на послуги своєї політики.

Наукова підготованість, справжнє знання світу і людей відхилить нас від сліпого, безкритичного слідування за чуттєвими аргументами, що часто заводять народи у прірву й безодню. Вільна наукова праця прив'є нас думати і згідно з логікою діяльності.

Нехай цей розум (ratio) на студентському з'їзді переможе сліпе чуття й неконтрольоване розсудком хотіння! В першу чергу треба, щоб цей розум прив'є до єдності і демократичного правопорядку в нашому студентстві! Для нашої визвольної справи і для нормального нашого розвитку це був би великий здобуток.

Перша громада

Одного дня на стінах таборових бараків з'явилось коротеньке повідомлення, що закликало таборове студентство зійтися в таборовому культурно-освітньому відділі і обговорити справу організації студентської громади. На перші збори прийшло ледве кілька осіб... Записатись у громаду, що ставила собі за ціль продовження перерваної війною вищої освіти — це означало — змінити свій військовий однострій на цивільне вbrання, і зірвати з своїм оточенням, що цей крок вважало за зраду принятих на себе обов'язків супроти Батьківщини.

Громада заснувалась, провела своїх членів через різні курси чужоземних мов, через різні перевірочні комісії, забезпечила їх потрібними документами і одного за другим пускала в світ.

Незабутньою була тут роль коменданта табору покійного вже ген. Марка Безручка, що всіма способами допомагав тодішній молоді вирватися за дроти, у стіни високих шкіл. Вириваючись темної ночі за дроти, на „зелену візу", не один з юнаків, крім благословення генерала, дістав від нього і буханок хліба на дорогу.

Таборова студентська громада цілковито опустіла коли від міністерства Внутрішніх Справ Польщі прийшло звільнення для майже всіх студентів. Вона швидко знову розростається, але вже за рахунок того, переважно старшинського, елементу, який ще не давно при зу-

стрічі з організаторами громади кидає ім у слід своє погірдливі: „Студент!" Минув ще один рік, і ця друга хвиля студентства пішла слідом за першою на захід, переважно до ЧСР.

Варшава

Варшава приймала ці хвили студентських збігів і „легальніків" та довший час була „переходовим пунктом" на дорозі до західних вищих шкіл. На вулиці Довгій, в „Готелі Польському", в невеличкій кімнатці містилась канцелярія Варшавської Студентської Громади. На „Повонзках" містився досить простиористий студентський інтернат. Через канцелярійну кімнату щодня проходили сотки студентства, яке треба було передягти в цивільне вbrання, примістити на мешкання, вписати до шкіл, дістати якісь засоби до життя, а принаймні картки на обід. І цю місію „переходового пункту" в 1921—1923 роках Варшавська Студентська Громада сумісно виконала. А коли в її стінах залишилась невеличка горстка тих, що постановили залишитись у Польщі, почалася організація вже її власного життя. Студентство повлаштовувалось на приватних помешканнях, змінило Університет, до якого найлегше було вступити, на інші вищі школи: політехніку, вищу торговельну школу, школу сільського господарства тощо. Заснували хор, почали видавати свій неперіодичний орган „На Чужині". З часом Громада знову розростається, міцнішає. А разом з тим поволі міняється й її еміграційне обличчя.

Українську Студентську Громаду у Польщі заснували емігранти. Українське галицьке студентство бойкотувало польські вищі школи. У Львові існував тайний Український Університет. Весела і русліва Славка С-ка довший час була не лише єдиним представником українського студентства з Галичини у Варшаві. У цій політичній ситуації варшавська Громада стала на апологічному грунті з виразними соборницькими тенденціями. Зародилась в Громаді знову біля 1928 року, коли вона містилася вже в більш просторому помешканні на Підвальні, і коли в її стіни почав масово вливатися український студентський елемент з Галичини. Пим'ята вага Громади серед українського студента (Закінчення на 6-тій ст.)

РЕЗОЛЮЦІЯ

пресової конференції з 25. V. 1947

На нараді ліценціятів і головних редакторів українських пресових органів амер. зон після обговорення проблем української преси ухвалено, що завдання її полягає в тому, щоб:

1. Правдиво відзеркалювати розвиток українського національно-громадського життя.

2. Сприяти відновленню й зміцненню миру і правопорядку серед українського громадянства.

3. Об'єктивно викривати факти діяльності різних агентур, недемократичного поступування, насильства, нетolerанції з боку беззлітівідальних чинників і поодиноких осіб, та поборювати ці явища діловим критикою згідно з резолюціями Другого З'їзду про пресу.

4. Тоном пресової дискусії, темами та інформацією сприяти ширенню конструктивних ідей і піднесення громадського вироблення та політичної культури серед громадянства.

Одна з Управ Української Студентської Громади у Варшаві

Сучасна Швеція

(Закінчення)

Перейдемо тіпер до проблем чисто політичних.

Передвиборча кампанія проходить в Швеції спокійно. Великі партії видають величими зошитами свої програми (200—300 сторінок), і ці програми проходяться в книгарнях. Програми партій ліберальної, соціалістичної й комуністичної мало відрізняються між собою. Мета — та сама, ріжниця — в методах діяльності; всі однодушні в прагненні досягти «якнайвищого рівня розвитку країни для добра працюючих верств. Лише ліберальна партія висловлює сумнів, чи зможе теперішніх міжнародних умов удастися швидко досягти бажаних наслідків; невелика ж група комуністів вимагає негайного виконання програми.

Останні вибори дали таку картину:

	Мандати	Вигравши	Втрати
Праві консервати.	180	62	
Аграрники	244	36	
Ліберали	226	71	
Соціал-демократи	664	69	
Комунисти	92	55	

Правляча партія втратила 69 місць, з яких 55 взяли комуністи. Комуністи складають лише 6 проц. чл. парламенту, але згід з партії порівнюючи з попередніми виборами — 148 проц. Взагалі шведи неприязно ставилися до Росії, свого відвічного противника, ї до всього, що йшло від неї. Але від 1942 в бідніших верствах ця неприязнь зменшилася; очевидно, на це впливнуло зниження виробництва. Держава, занепокоєна можливістю інфляції через недостачу виробів, загальмувала згід цін й заробітної плати, але купівельна спроможність особи не була відновлена в достатній мір у відношенні до передвоєнної. Ті, що зазнали на собі рішучість цих заходів — робітники, шахтарі, мореплавці, деякі інтелігентні професії — пішли до комуністів.

Але ж ліберали набули 71 місце. Це може бути обумовлено пристосуванням до легшого життя. Бо ж ліберали зростають за рахунок інтелігенції, адміністративного персоналу в промислових закладах і бюрократії державного апарату, тобто за рахунок «глибокого коріння».

Праві втратили 62 місця.

Аграрна партія виграла; це єдина група, що представляє дійсну клясу.

Але ж господарем становища залишаються соціал-демократи. Від моменту виголошення миру вони розпочали політику, «базовану на міжнародному обміні». 1944 року оголошено нову програму для новоенного часу, в якій основну увагу приділено повному затрименню населення. Соц. демократи хочуть сьогодні стимулювати й контролювати промислову продукцію. Уряд фінансує нові підприємства й закликає до того громадян. Він фінансує підприємства збуту, хліборобство, лісорозробки, рибальство. Передбачається в першими ж ознаками безпроблемного відходу від великих робот, передбачені бюджетом.

З цією програмою згодні й інші, політичні партії.

Другим пунктом програми є підвищення загального життєвого рівня. Цей пункт, також підтриманий іншими партіями, натрапляє на таке ускладнення: доведення бюджету робітників сільського господарства, лісових, рибальських, дрібних селян до рівня заможніших верств. Це мусить бути забезпечено піднесенням рівня виробництва, а це можливо при безперервному зростанні закордонної торгівлі, яка б могла витримати конкуренцію.

Третій пункт викликає різоголосиці. Він вимагає участі робітництва в управлінні підприємствами. Тут с-д уряд передбачає націоналізацію великих галузей промисловості. І це зустрічає заперечення несоціалістичних партій. Але соц.-демократи спокійно, неухильно, з властивою їм дисципліною йдуть до своєї мети. Арл Лундберг, делегований на останню міжнародну соціалістичну конференцію, говорив з цього приводу: «Наша мета — досягти повного розвитку економічного стану, який дозволив би шведському робітникові жити в добробуті... Нас мало турбус, що те або інше підприємство знаходитьться в руках капіталіста, якщо воно кероване так, що робітники мають там і краща платину, і краще житло, і краще забезпечення на випадок хвороби чи старості. Якщо ж приватне підприємство не забезпечує цих вимог, то воно буде націоналізоване».

І підприємством погано керованим, а недостати модернізованим обладнанням, яке не забезпечує систематичного й ефективного виробництва, протиставляється державні об'єднання.

Уряд не пробує націоналізувати ті сільсько-господарські маєтності, які не

могли б бути продуктивно використані в інтересах народу.

Очевидно, немалу роль відограє в успішності політики шведського уряду сталість його складу. Впродовж останніх 15-ти років не змінялися міністри фінансів і соціальних закладів. Голова ради міністрів пер Альбій Ганссон залишився в раді з 1936 р. і його діяльність була спинена лише смертю восени 1946 р.

Так шведський народ, що вже більше 100 років живе в мирі з своїми сусідами, дійшов без галасу і крику, без кривавих усобиць до найвищого рівня життя в цілій Європі. Швеція дає приклад, що демократія — це єдиний певний шлях до соціалізму.

О. Л.-ч

З Українського Світу

ЗБОРИ СХС В АВГСБУРЗІ

14 червня ц. р. в таборі „Сомме-Казерн“ відбулися надзвичайні загальні збори обласної станиці Санітарно-Харитативної Служби в Авгсбурзі.

На зборах головував мір. Яремко. До президії зборів обрано д-ра Жуківського, проф. Залітак і п. Гусака.

Останні чергові загальні збори відбулися 3 травня ц. р. Обрана на цих зборах Управа почала виконувати свої обов'язки 23 травня ц. р., однак, як виходило зі звіту, не могла погодитися з деянями діяльності управи й, не одержавши офіційного затвердження централі, пішла до димісії. За цей короткий 2-тижневий період праці склав дуже довгий дрібничковий звіт від імені Управи п. член п. С. Кікта.

Після звітів Управи, Контрольної Комісії, після деяких пропозицій Голови Ради д-ра Жуківського та після дискусії обрано нову Управу СХС на Авгсбурзьку область.

Голововою Управи обрано д-ра Софію Парфанович.

А. К-р

НАРЕШТИ СКІНЧИЛОСЯ

Загальні Збори Авгсбурзької Обласної Ради на другому своєму засіданні (24. 6. 1947) в Авгсбурзі, обміркувавши справу про усунення з приміщення ОПУЕ в Авгсбурзі голововою управи ОПУЕ, п. інж. Х. Ноїгаем портрету Голови Директорії і Головного Отамана війська УНР Симона Петлюри ухвалили більшістю 15 голосів проти 12 при 3 порожніх, висловити недовір'я п. Голові Управи ОПУЕ.

На голову Управи обрано проф. I. Паливоду. Заступниками голови пп. Безбородька і Базилевича. Референтом праці обрано п. Грекора, а правничим суддю Комаринського.

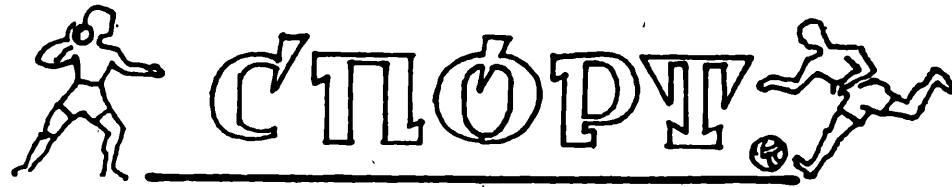
(Закінчення з 5-ої ст.)

ських організацій у Варшаві по-важно зростає, а своєю культурно-громадською працею, своїми величими репрезентаційними концертами, на яких запрошувалася вся варшавська чужоземна еліта, Громада репрезентує не лише українське студентство, але й все українське громадянство у Варшаві.

З часом одначе Громада роздвоюється на дві організації: Громаду і Корпорацію „Запоріжжя“. Громада забрала з собою називу, темносицій прapor давньої організації, — „Запоріжжя“ перебрало духову ідеальну її спадщину. Обидві організації входили в склад ЦeСУС-а.

ЦeСУС! — коротке, але змістовне слово. Він не був лише завершеннем організаційної структури українського студентства на еміграції, що заступав і реprezentував українське студентство. ЦeСУС — це передусім арена всебічної інтелектуальної співпраці з студентством інших народів і українська трибуна з якої не раз було чути міцній голос молодшої української генерації в обороні життєвих прав свого народу.

І. Л.

СПОРТ

З українського спорту

„ЧОРНОГОРА“ — „СІЧ“ 3:1 (3:1)

22 червня ц. р. в Авгсбурзі відбулися товариські футбольні змагання між „Чорногор“ (Авгсбург) і „Січ“ (Регенсбург).

Змагання закінчилися перемогою „Чорногор“ над „Січчю“ 3:1.

*

УСТ „Січ“ (Регенсбург) здобула чемпіонат американської зони в волейболі.

*

21 і 22 червня відбулися в Новому Ульмі змагання в волейболі трійок за чемпіонат американської зони. Участь в змаганнях брали 14 дружин. Змагання відбулися системою мінімус два. У фінальній грі зустрілися між собою „Січ“ (Регенсбург) і „Лев“ (Міттенвальд). Змагання обох фіналістів були найцікавіші. Перемогу здобула „Січ“ (Регенсбург).

Із світового спорту

Олімпіяді 1952 року в Фінляндії. Міжнародний олімпійський комітет 21 липня ввеликою більшістю голосів постановив, що Олімпійські ігри 1952 року відбудуться в Гельсінкі, а замові в Осельо.

КНИЖКОВІ НОВИНИ ОСТАННІХ МІСЯЦІВ

1. Баїряний Іван: Тигролови, част. I. і II., роман	8'50
2. Бескід Ю.: Теофанова дочка	4'
3. Гайдарівський В.: Ще одно кохання, повість	10'
4. Земляк Ю.: Праця — основа життя	2'
5. Дпл. Інж. Канодіскаль: Технічний порадник ілюстр.	7'
6. Карпенко-Криниця: Полум'яна земля	4'50
7. А. Кащенко: Під корсунем, повість	8'
8. Ю. Клен: Спогади про неоклясиків	3'50
9. Марден: Воля й успіх	15'
10. Нижанківський В.: Шедрість	3'50
11. Осьмачка Теодосій: Поет, поема у трьох част.	14'
12. Петро Павлович: Слідами Михайла Коцюбинського, (ілюстр. збірн.)	6'
13. Поділля, історичні пам'ятки	5.'
14. Інж. Приходько: Порадник шоферов	15'
15. Проф. Д-р. Січинський В.: Чужинці про Україну — п'яте вид.	8'
16. І. Франко: Захар Беркут	10'
17. Коли ще звірі говорили	4'
18. М. Капустянський: Похід українських армій на Київ—Одесу	13'
19. Мар'єнко І.: Практичні вправи з географії — з атласом	10'
20. — Хорс — журнал красного письма. і мист. ч. I.	12'
21. — М. У. Р. ч. III. (друком)	10'
22. Козбур Тарас: Дитяча Абетка	7'50
23. Судомора: Дві кізочки — (напім дітям)	3'

При гуртових замовленнях 15—25% знижки. Замовляти:

Українська Книгарня

München, Dachauer Straße 9/I

В Штуттгафі розпочало свою працю за дозволом Американської Військової Влади приватне еміграційне дорадницьке бюро

„EMIGRATION ADVISORY OFFICE“ Особи, заинтересовані еміграцією, можуть звертатися до бюро на адресу: Emigration Advisory Office, Direktion STUTTGART 1. POSTFACH 729 (Brunnibildweg 4)

Бюро праце від 10—15 год, крім середи та суботи

ОСТОРОГА

</